

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

частиною стандартного інструментарію фінансового менеджменту в Україні для кількісної оцінки потенційних втрат. Подальший розвиток системи управління ризиками потребує державної підтримки та стимулювання інвестицій у цифрові платформи, які дозволяють проводити агреговану оцінку ризиків у масштабах галузей.

Отже, ефективне управління фінансовими ризиками в умовах воєнної невизначеності вимагає від підприємств переходу від оцінювання до сценарного моделювання та застосування інструментів реальних опціонів. Удосконалення цієї системи є необхідним для забезпечення фінансової безпеки українського бізнесу, що, в свою чергу, є ключем до економічного відновлення, залучення іноземних інвестицій та ефективної інтеграції у світовий економічний простір.

Література

1. Коваль Н.І., Корніюк К.В., Забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах війни: проблеми та особливості. *Агросвіт*. 2024. № 4. С. 152-158. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.4.152>.

2. Носань Н.С. Актуальні загрози та ризики фінансової безпеки України на межі посткризового та євроінтеграційного періодів. *Економіка та управління національним господарством*. 2019. № 40. С. 35-39.

3. Філіппов В.Ю. Управління ризиками на підприємстві в умовах нестабільності. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу в умовах економіки відновлення»*, 18-19 квітня 2023 р. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2023. Т. 1. С. 161-163.

4. Марусяк Н. Л., Марусяк О. В. Фінансові ризики підприємств в умовах війни. *XXXI міжнародна науково-практична конференція Scientific research in the conditions of rapid development of information technologies*, 17-19 липня 2024. С. 67-68.

УДК 336.22:339.923(477:4–67ЄС):334.012.64

Свистун Людмила Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент

Березка Богдан Тарасович, студент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ З НОРМАМИ ЄС ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Процес євроінтеграції України передбачає масштабну трансформацію системи публічного управління, у тому числі й податкової політики. Гармонізація податкового законодавства з нормами Європейського Союзу виступає однією з ключових умов поглиблення економічної інтеграції, забезпечення прозорості бізнесу й підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на зовнішніх ринках. Особливо гостро зміни відчуває сектор малого і середнього бізнесу (МСБ), який є основою ринкової економіки та зайнятості населення. У процесі адаптації виникає низка нормативно-правових, адміністративних і фінансових викликів, які впливають на стійкість та розвиток підприємницької діяльності.

Податкова система України тривалий час формувалася в умовах інституційної нестабільності, що зумовило її фрагментарність, часті коригування та складність адміністрування. Водночас податкова політика ЄС базується на принципах передбачуваності, прозорості та уніфікації підходів до оподаткування, що забезпечує стабільність для бізнесу.

Одним із важливих напрямів гармонізації є імплементація норм щодо міжнародного обміну податковою інформацією. У Європейському Союзі питання координації між податковими органами держав-членів урегульовано Директивою Ради 2011/16/EU від 15.02.2011, яка визначає механізми адміністративного співробітництва для протидії ухиленню від оподаткування та мінімізації ризиків тінізації капіталу [1]. На виконання цих зобов'язань Україна ухвалила Закон № 2970-IX від 20.03.2023 щодо впровадження міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки. Це стало важливим кроком до підвищення прозорості фінансових операцій та інтеграції в європейський податковий простір [5]. Однак впровадження даного стандарту вимагає значних технічних і організаційних ресурсів, зокрема модернізації інформаційних систем, підвищення кваліфікації працівників контролюючих органів й бізнесу.

Одночасно ЄС рухається у напрямку створення уніфікованої бази оподаткування для корпорацій. У 2023 році Єврокомісія оприлюднила пропозицію щодо створення єдиного податкового режиму BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation), який має на меті забезпечити однакові правила оподаткування прибутку для підприємств у Європі [3]. Для України це означає необхідність перегляду підходів до визначення об'єкта оподаткування, трансфертного ціноутворення та консолідації фінансової звітності.

МСБ є найбільш чутливим до змін податкової політики через обмеженість фінансових, кадрових та адміністративних ресурсів [6]. Гармонізація податкових норм із вимогами ЄС часто супроводжується ускладненням процедур звітності, підвищенням вимог до обліку та електронного документообігу. Наприклад, впровадження міжнародних стандартів обміну інформацією вимагає від підприємців більшої прозорості фінансових операцій і точнішого бухгалтерського супроводу, що може збільшувати витрати на аудит та юридичний супровід.

Разом із тим, на думку таких дослідників як Валігура В., Шептак А. та Сорока М., гармонізація відкриває і певні переваги: зниження ризиків подвійного оподаткування при торгівлі з ЄС; збільшення довіри іноземних інвесторів та партнерів; можливість участі в європейських програмах підтримки підприємництва [4]. Одночасно зміни в адмініструванні податків впливають на конкурентоспроможність малих і середніх підприємств на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Якщо податкове навантаження збільшується швидше, ніж зростає продуктивність бізнесу, підприємства втрачають можливість інвестувати у розвиток, інновації та модернізацію виробництва. Це може знизити їхню присутність на європейських ринках, де конкуренція будується не лише на ціні, а й на технологічності, екологічності та стабільності постачання, а також створювати загрозу фінансової кризи. Як зазначає Джеймс Р. Хайнс-молодший, процес гармонізації оподаткування є ефективним лише за умови врахування специфіки економічної структури країни та рівня розвитку її підприємницького сектору, і в іншому випадку може сформувати бар'єри для інтеграції [2]. З наведеного бачимо, що вплив є комплексним: короткостроково зміни створюють навантаження на бізнес, але довгостроково сприяють його конкурентоспроможності.

Незважаючи на прогрес інтеграційних процесів, існують суттєві труднощі реалізації податкових реформ в Україні. Це: нестабільність законодавства (часті зміни правил створюють невизначеність для підприємців); недостатній рівень цифрової інфраструктури (особливо в регіонах та серед мікропідприємств); складність процедур адміністрування податків (потребує спрощення та автоматизації); низький рівень податкової культури та фінансової грамотності (ускладнює впровадження складніших стандартів прозорості). Для подолання цих проблем необхідні системні кроки держави: спрощення податкових процедур, навчальні програми для МСБ, підвищення рівня консультативної підтримки, розвиток цифрових сервісів ДПС.

Таким чином, гармонізація податкової політики України з нормами ЄС є стратегічно важливим процесом, що сприяє підвищенню прозорості економіки та інтеграції в європейський ринок. Проте для малого і середнього бізнесу цей процес несе як нові можливості, так і значні виклики. Ключовим завданням держави є створення умов, за яких адаптація нормативно-правової бази не стане бар'єром для розвитку підприємництва. Оптимальним є поступовий, поетапний підхід, орієнтований на спрощення адміністрування та підвищення підтримки бізнесу.

Література

4. Council Directive 2011/16/EU of 15 February 2011 on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/16/oj/eng>.

5. James R. Hines Jr. Evaluating Tax Harmonization. National Bureau Of Economic Research. Working Paper 31900. 2023. URL: <https://www.nber.org/papers/w31900>.

6. Proposal for a Council Directive on Business in Europe: Framework for Income Taxation (BEFIT) COM/2023/532 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023PC0532>.

7. Валігура В., Шептак А., Сорока М. Нові ініціативи ЄС у сфері гармонізації оподаткування бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. №(71). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-47>.

8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки: закон України від 20.03.2023 № 2970-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2970-20#Text>.

9. Свистун Л.А. Підходи до фінансового забезпечення діяльності малих підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/52.pdf.

УДК 658.14.17:336.64

*Коломіць Дарія Сергіївна,
студентка*

Науковий керівник: Свистун Л.А., к.е.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ: УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Сучасні економічні виклики, зумовлені війною, глобальними кризами та трансформацією фінансових ринків, актуалізують проблему збереження платоспроможності підприємств. Фінансова санація — це не лише інструмент виходу з кризи, а й стратегічний механізм відновлення конкурентоспроможності бізнесу. Українська практика демонструє певні зрушення у напрямі запровадження ефективних санаційних процедур, проте досвід країн Європейського Союзу свідчить про ширше використання превентивних та реструктуризаційних заходів.

Як зазначають дослідники А. Вдовічен та О. Шпатакова, фінансова санація у воєнний період в Україні набуває нового значення, оскільки підприємства стикаються не лише з проблемами ліквідності, але й зруйнованими виробничими ланцюгами [1, с. 229]. Автори підкреслюють, що реструктуризація боргів та залучення державних і банківських механізмів підтримки є необхідною умовою для стабілізації фінансової системи. Вони наголошують, що ефективна санація передбачає поєднання фінансових, управлінських і правових інструментів, які дають змогу запобігти банкрутству на ранніх стадіях.